

principals figures Lefèvre d'Étaples, les obres del qual foren conegudes per Juan de Cazalla i Charles de Bovelles, que l'esmentat Cazalla conegué personalment. I pel nostre compte recordarem també el lligam que aquests corrents religiosos tenien amb el lullisme. Hem de felicitar-nos, doncs, que l'estudi dut a terme per Révah dels raríssims exemplars de la *Lumbre del alma* i de la *Violeta del ánima*, fa anys descoberts per Bataillon a la Biblioteca Nacional de Lisboa, hagi permès d'arribar a aquests importants resultats.

En els apèndixs de l'opuscle de Révah ha estat publicat el *Brevézito modo para venir en alguna manera en conocimiento de Dios*, de Juan de Cazalla, i han estat confrontats a doble columna els dos prefacis de la *Violeta del ánima* i de la *Viola animae*, respectivament, i uns fragments de les *Meditaciones devotissimas* de Diego d'Estella i de la *Lumbre del alma* de Juan de Cazalla.

Pere BOHIGAS

RAFAEL TASIS : *La novella catalana*. [Barcelona], Sagitari, 1954. 112 pàgs. («Col·lecció Assaig», I.)

Resum informatiu sobre la prosa narrativa moderna de les terres catalanes, redactat sense aparat erudit, però partint sempre de dades precises i exactes. Entre la publicació de *L'orfeneta de Menàrguens o Catalunya agonitzant*, d'Antoni de Bofarull, l'any 1862, i la catàstrofe del 1936, posseïm una sèrie d'autors i d'obres que Rafael Tasis articula en aquest llibret en set breus capítols: 1) *Un fruit tardà i negligit* (la novella apareix posteriorment, en la florida renaixentista, a la poesia i al teatre); 2) *Romanticisme i Arqueologia* (record de la nostra novellística medieval; caracterització de la novella històrica vuitcentista a la manera de Walter Scott, posada de moda per A. de Bofarull); 3) *Narcís Oller, o la novella burgesa* (anàlisi ràpida de les obres d'Oller, «el veritable fundador de la novella catalana moderna»; records de G. Vidal i Valenciano, J. Pin i Soler, D. Monserdà, M. Genís i Aguilar, E. de Fuentes); 4) *Emili Vilanova, o la novella popular* (amb J. Pons i Massaveu i S. Rusiñol); 5) *La novella de muntanya* (C. Bosch de la Trinxeria, M. Vayreda, Víctor Català, R. Caselles, J. Ruyra, P. Bertrana, J. Pous i Pagès, J. Puig i Ferrer, etc.); 6) *La novella de ciutat* (E. d'Ors, C. Soldevila, P. Coromines, A. Maseres, J. Folch i Torres, J. Santamaria, J. M. de Sagarra, J. Lleonart, etc.); 7) *Els joves* (C. A. Jordana, M. Llor, J. Millàs-Raurell, F. Trabal, M. T. Vernet, D. Guansé, M. Rodoreda, X. Benguerel, S. Juan i Arbó, P. Calders, etc.), i, al costat d'ells, algun nom de la generació que comença la seva obra després de la guerra civil).

Tasis, que s'havia donat ja a conèixer com a divulgador històrico-literari amb *La literatura catalana moderna*¹ i que havia assajat els seus dots crítics amb *Una visió de conjunt de la novella catalana*,² ultra abundants articles dispersos, no es limita, en aquestes pàgines, a dreçar llistes d'autors i d'obres; dins l'espai reduït de què disposa procura de judicar — i ho fa sovint amb mots encertats — les novel·les que esmenta, i valora justament els qui les escriviren.

1. Que inaugurava la col·lecció «Aspectes de l'Activitat Catalana» (Barcelona 1937).
2. Dins les «Publicacions de La Revista», vol. 136 (Barcelona 1935).

Mancats com som de treballs sobre la nostra novel·lística,³ aquest volumet no podrà ésser oblidat, doncs, com a primera informació, per ningú que vulgui emprendre'n l'estudi.

Al final del llibre, després d'un índex dels escriptors citats, trobem la llista de les novel·les i dels recullis de contes que han obtingut els premis Fastenrath (anys 1909, 1912, 1915, 1918, 1924, 1928, 1931, 1934, 1945, 1947), Crexells (1928-1938), dels Novel·listes (1935-1937), Joanot Martorell (1947, 1948, 1951-1953), Narcís Oller (1937, 1938, 1947-1953) i Víctor Català (1953).⁴

R. A. i S.

MIQUEL BATLLORI: *La trajectòria estètica de Miquel Costa i Llobera*. Premi Costa i Llobera, de l'IEC. Barcelona, Editorial Barcino, 1955. 64 pàgs («Publicacions de La Revista», Segona sèrie, XXI.)

Contribució a l'epistolari de Miquel Costa i Llobera. Anotació de MIQUEL GAYÀ. Barcelona, Editorial Barcino, 1956. 144 pàgs. («Biblioteca Renaixença», II.)

Entre les contribucions científiques i literàries que ha merescut el centenari de la naixença de Miquel Costa i Llobera, aquests dos volums han d'ésser rebuts amb joia i agraïment. No tenen res de comú entre ells, llevat de l'admiració compartida envers una excelsa figura, però aportaran, cadascun pel seu costat, nous i directes corrents d'informació per a la interpretació completa de la vida i l'obra de Costa.

I. — Amb el seu estudi, guanyador del Premi Costa i Llobera de l'IEC, el P. Miquel Batllori presta un valuós servei a la comprensió del poeta dins l'àmbit de les més joves promocions, que de vegades semblen mostrar-se indiferents a l'autèntica revolució literària operada per un escriptor d'esperit romàntic que sabé superar, com Maragall, el mateix romanticisme. D'aquesta observació neix, de fet, aquesta monografia, que s'estén, malgrat la seva brevetat, sobre les diverses etapes de l'obra de Costa i Llobera. És indubtable que, «en relació amb tota la seva producció literària, el Costa esteticista resta ofegat pel Costa poeta» (pàg. 8) i, en conseqüència, la seva figura ocupa només un lloc secundari dins el panorama de l'escola estètica de Catalunya. Ara, l'anàlisi del seu ideari estètic pot oferir innegables sorpreses si recordem que Costa és el mentor d'una escola o grup que ja compta mig segle d'existència

3. Recordem, només, els apunts de MANUEL DE MONTOLIU, sempre inferiors als seus comentaris sobre poesia, dins els quatre reculls del seu *Breviari crític* (Barcelona 1926 ss.) i les notes que MAURICI SERRAHIMA dedica a E. Martínez i Ferrando i al problema de la novel·la catalana dins els seus *Assaigs sobre novel·la* (Barcelona 1934), així com els pròlegs que acompanyen alguns dels volums de la *BP* (Oller, Vilanova, Ruyra) i de la *BE* (V. Català, *Antologia de contistes catalans*). Cal no oblidar, tampoc, l'estudi, essencial, de CARLES RIBA, *Una generació sense novel·la* (dins *Els marges*, Barcelona 1927).

4. És de doldre una certa descurança en la impressió del llibre, vistent sobretot a les pàgs. 21, 55, 59 i 72, la qual ha produït un bon nombre d'errades, algunes d'elles salvades a la fi del volum. N'assenyalem una, encara, perquè dificulta la comprensió del text: a la pàg. 25, r. 9, diu «idioma.» i ha de dir «idioma.». La grafia «NOVEL·LA», d'altra banda, mot que apareix, dibuixat, a la coberta del llibre, és totalment inadmissible.